ASOS JOURNAL

The Journal of Academic Social Science

Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi, Yıl: 9, Sayı: 122, Kasım 2021, s. 1-24

ISSN: 2148-2489 Doi Number: <http://dx.doi.org/10.29228/ASOS.52628>

Yayın Geliş Tarihi / Article Arrival Date
14.09.2021

Yayımlanma Tarihi / The Publication Date
29.11.2021

Prof. Dr. Meltem DÜZBASTILAR
Trabzon Üniversitesi, Müzik Eğitimi
meltemerol78@yahoo.com

Tuğçe KOÇAL
tugcekocal61@gmail.com

1

TÜRKİYE’DE YAYLI ÇALGILAR ALANINDA YAZILAN LİSANSÜSTÜ TEZLERİN İNCELENMESİ¹

Öz

Türkiye’de yaylı çalgılar alanında yazılan lisansüstü tezlerin incelenmesini amaçlayan bu çalışmada 1986-2021 yılları arasında yayımlanmış ve erişim iznli olan 582 lisansüstü tez, farklı değişkenlere yönelik incelenmiştir. Yükseköğretim Kurulu Tez Dokümantasyon Merkezi’ne kayıt olmuş yüksek lisans, doktora ve sanatta yeterlik düzeyinde bitirilmiş olan tezler araştırmanın örneklemini oluşturmaktadır. Çalışmada yaylı çalgılar alanında yazılmış olan lisansüstü tezler; yazıldıkları yıllara, türlere, üniversitelere, konulara ve kullanılan araştırma yaklaşımlarına göre dağılımları bakımından incelenmiştir. Araştırmanın amacı yaylı çalgılar alanında yazılmış lisansüstü tezlerin verilerinin bir arada bulunması ve buna benzer çalışmalara temel oluşturmasıdır. Bu araştırma, içerik analiz yöntemi kullanılan nitel bir araştırmadır. Araştırmanın sonucuna bakıldığında yaylı çalgılar alanında yazılmış lisansüstü tezlerin büyük bir kısmının keman alanında yazıldığına, yazılan tezlerin daha çok yüksek lisans tezi olduğuna, en çok çalışmanın 2019 yılında yazılmış olduğuna, en çok çalışmanın Gazi Üniversitesi’nde yazıldığına, en çok çalışılan konunun müzik

¹ Koçal, T. (2021). “Türkiye’de Yaylı Çalgılar Alanında Yazılan Lisansüstü Tezlerin İncelenmesi” adlı tezden üretilmiş bir makaledir. Trabzon Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı, Müzik Eğitimi Bilim Dalı. Trabzon

olduğuna, araştırmalar da daha çok nicel ve nitel araştırma yöntemlerinin kullanıldığı sonucuna ulaşılmıştır. Araştırmanın sonunda keman ve viyolonsel alanlarında yapılan tez çalışmalarının yoğunluğu ve bilimsel faydaları göz önüne alındığında viyola ve kontrbas-kontrabas alanlarında da bu doğrultuda artış sağlanabilmesi için çalışmalar yapılması, öğrencilerin yüksek lisans seviyesinden itibaren akademik kariyerlerine devam etmeleri için doktora ve sanatta yeterlik seviyelerinde çalışma yapmaları, başka üniversitelerin de lisansüstü çalışmalara yer vermesi, diğer konularda da tez yazımının arttırılarak çeşitliliğin sağlanması, yapılacak çalışmalarda da diğer araştırma yaklaşımlarının da kullanılarak çeşitlendirilmesi ve alan çalgıları viyola ve kontrbas-kontrabas olan öğrencilerin alanlarında lisansüstü eğitime devam etmeleri ve bu doğrultuda tez çalışmalarına ağırlık vermeleri yönünde önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar kelimeler: Müzik Eğitimi, Yaylı Çalgılar, Lisansüstü Tezler

ANALYZING POSTGRADUATE THESES WRITTEN ABOUT STRINGS INSTRUMENTS IN TURKEY

Abstract

In this study, which aims to examine the postgraduate theses written in the field of string instruments in Turkey, 582 postgraduate theses published between 1986 and 2021 with access permission were examined for different variables. Theses, which are registered to the Higher Education Council Thesis Documentation Center and completed at the level of master's, doctorate and proficiency in art, constitute the sample of the research. In the study, postgraduate theses written in the field of string instruments; were examined in terms of their distribution according to the year they were written, genres, universities, topics and research approaches used. The aim of the research is to collect the data of postgraduate theses written in the field of string instruments and to form a basis for similar studies. This research is a qualitative research using content analysis method. When we look at the results of the research, it is seen that most of the postgraduate theses written in the field of string instruments are written in the field of violin, the theses written are mostly master's theses, the most studies were written in 2019, the most studies were written in Gazi University, the most studied subject was music. It was concluded that more quantitative and qualitative research methods were used in the study. At the end of the research, considering the intensity and scientific benefits of thesis studies in the fields of violin and cello, studies should be carried out to increase the viola and double bass-contrabass fields in this direction, students should study at doctorate and proficiency levels in art so that they can continue their academic careers from the master's level, Suggestions were made for universities to include postgraduate studies, to increase the variety of theses by increasing the writing of theses in other subjects, to diversify by using other research approaches in the studies to be carried out, and to continue postgraduate education in the field of students whose field instruments are viola and double bass-double bass and to focus on thesis studies in this direction.

Keywords: Music Education, Strings Instruments, Postgraduate Theses

1. GİRİŞ

Müzik eğitiminin temelinde insan vardır. Müzik eğitimi kişilerin ilgi ve istekleri yönünde başkalaşır. Bu yönden incelendiğinde üç ana türe ayrılır bunlar; genel müzik eğitimi, mesleki müzik eğitimi ve özengen (amatör) müzik eğitimidir. Genel müzik eğitimi, ihtiyaç duyulan müzik kültürünün sağlıklı her bireyin hayatı için herkese eşit şekilde kazandırıldığı süreçtir. Mesleki müzik eğitimi, müziğin temel bilgilerini benimseyerek müziksel davranış haline getirip meslek olarak seçme sürecidir. Özengen (amatör) müzik eğitimi de, bireyin beğenme, yatkınlık ve talebine özgü öz arzusuyla müziksel devinim kazanma sürecidir (Yayla, 1999).

Uçan (2005) yaptığı araştırmada genel müzik eğitimini ayırım gözetmeksizin her düzey ve yaşta alınması gerektiğini, özengen (amatör) müzik eğitimini müziğin belli bir dalının amatörce ilgi ve istek doğrultusunda müziksel katılım sağlayıp bu durumu sürdürüp geliştirmeyi, mesleki müzik eğitimini ise müzik eğitiminin tamamını ya da bir dalını meslek olarak seçmek isteyen ve o yönde eğilim gösteren belirli seviyedeki yetenekli bireylere göre nitelemiş ve çoğunlukla planlı eğitim kurumlardakine denk koşullarda meydana geldiğini ifade etmiştir.

Genel müzik eğitimi, mesleki müzik eğitiminin ve özengen (amatör) müzik eğitiminin temelini oluşturmaktadır. Bu sayede birbirleri arasında kesin bir ayırımın olmaması ve birbirlerinin eksikliklerini tamamlamaları müzik eğitimi açısından büyük bir önem taşımaktadır. Genel müzik eğitimi müzik eğitiminin temelini oluşturur, özengen (amatör) müzik eğitimi ile harekete geçer ve mesleki müzik eğitimi ile de zirveye varır. Mesleki müzik eğitiminden genel müzik eğitime doğru gidildikçe alan genişleyip sığlaşırken genel müzik eğitiminden mesleki müzik eğitime doğru gidildikçe alan daralıp derinleşmektedir (Uçan, 2005).

Öz (2001) yaptığı çalışmada yaylı çalgılar ailesinin (keman, viyola, viyolonsel (çello) ve kontrbas-kontrabas) senfoni ve oda orkestralarının bel kemiğini oluşturduğunu ifade etmiştir. Çalgı eğitimi; bireyin ilgi ve yeteneklerini birleştirerek çalgısını daha iyi anlaması, çalma becerisinde artış göstermesi ve sanatsal yönünün gelişmesi bakımından katkı sağlamaktadır. Aynı zamanda, bireyin çalgısı aracılığıyla ulusal ve uluslararası müzik türlerini tanıması sonucunda kendisi ile çalgısı arasındaki duygusal ilişkiyi de geliştirmektedir. Bireyin çalgı eğitiminde verimli olabilmesi için, fiziki yapısının çalgıya elverişli olması, çalgısını sevmesi ve farkına varması gerekmektedir (Birgül & Nacakcı, 2019).

1982-1983 yıllarında çıkarılan kanunlarla birlikte Türkiye’de mesleki müzik eğitimi üniversiter bir boyut yakalaması ve süratle yükseltilmesi bakımından yaygın olanaklar meydana gelmiştir. Müzik eğitimciliği alanında müzik öğretmenliği programları, bestecilik, seslendiricilik, çalgı yapımcılık ve onarıcılık alanlarında konservatuvarlar, akademik eğitim ve araştırma programlarında “lisans”, “yüksek lisans”, “doktora” ve “sanatta yeterlik” seviyelerinin genişletilmesi hayati ve nitelikli vazifelerin üstlenilmesini sağlamıştır (Uçan, 2005).

Eğitim bilimleri veya sosyal bilimler enstitülerine bağlı müzik öğretmenliği programlarının lisansüstü devamlılığında olan yüksek lisans ve doktora programları olmaktadır. Bu kurumlarda yazılan tezlerin hedefleri çoğunlukla müzik eğitime yönelik olmaktadır. Konservatuvarlarda yazılan tezlerin hedefleri ise daha çok çalgı üzerine, etütleri ve eserleri incelemeye dönük olmaktadır.

“Kontrbas” ve “kontrabas” çalgısı literatürde iki farklı şekilde kullanılmıştır. Türk Dil Kurumu (TDK) Türkçe sözlüğünde “kontrbas” olarak geçmesine rağmen, daha önceki tezlerde iki farklı yazımının (kontrbas ve kontrabas) kullanılması, bu çalışmada her iki kelimenin de birlikte ele alınmasına neden olmuştur (TDK, 2021).

Üniversiteler, bölümler ve bunlara bağlı olarak lisansüstü program sayılarının artmasıyla birlikte araştırma yapılacak alan her geçen gün çoğalmaktadır. Yaylı çalgılar alanında Arıca (2017) yapmış olduğu “Türkiye’de Keman Pedagojisi Alanında Hazırlanan Lisansüstü Tezler Üzerine Bir İnceleme” adlı makale sayında keman eğitiminin yöntemi ve karşılaşılan sorunları incelemiş ve 2008-2014 yılları içerisinde 109 teze ulaşmış ve belirlediği kriterlere uygun 69 tezi keman pedagojisi alanında değerlendirmiştir.

Birel ve Qader (2017) yapmış olduğu “Türkiye’de Kontrbas Konusunda Yazılmış Lisansüstü Tezler Üzerine Durum Tespiti” adlı makale sayında kontrbas alanında hangi yıllarda ve lisansüstü program seviyesinde kaç tez yazıldığını, konularını içerikleri bakımından sınıflandırarak incelemiş ve 2002-2017 yılları içerisinde 25 tezi incelemiş, inceleme sonucunda 22 yüksek lisans, 1 doktora ve 2 sanatta yeterlik tezi olduğunu tespit etmiş ve konularına göre dağılımında tarihsel gelişim başlıklı beş adet, eser-etüt-metod analizi başlıklı 8 adet, kontrbas eğitimi başlıklı 9 adet, biyografi başlığında ise üç adet tez yazıldığı, enstitü dağılımına göre de üç adet eğitim bilimleri enstitüsü iki adet güzel sanatlar enstitüsü ve 20 adet de sosyal bilimler enstitüsünde yazıldığı sonucuna ulaşmıştır.

Çeşit (2015) yapmış olduğu “Türkiye’de Viyola Üzerine Yapılan Lisansüstü Tezlerin İncelenmesi” adlı makale sayında viyola alanında bitirilmiş çalışmaların alan, yöntem ve yıl bakımından inceleyip değerlendirmiş ve ulaşılabilirdiği 49 tezi tür, üniversite, yıl, enstitü, anabilim dalı, araştırma modeli ve konu bakımından frekans ve yüzde dağılımı yaparak incelemiş ve araştırmada konuları 10 farklı grup oluşturarak inceleyip 1994-2014 yılları arasında, 18 farklı Üniversite’de, 4 farklı enstitü ve 2 farklı anabilim dalın da tamamlandığı, en fazla “viyola eğitimi” ve “eser inceleme” konularında çalışma tamamlandığı, en fazla yüksek lisans seviyesinde, doktora seviyesinde daha az sayıda yazıldığı ve çalışmaların çoğunlukla tarama modelinde hazırlandığı sonucuna ulaşmıştır.

Demirbatır (2001) yapmış olduğu “Yaylı Çalgılar Yüksek Lisans, Doktora Ve Sanatta Yeterlik Tez Bibliyografyası” adlı makale sayında çalgı eğitimi alanında 13 üniversitede 1987-1999 yılları içerisinde yazılan yüksek lisans, doktora ve sanatta yeterlik tezlerini tarayarak gruplandırmıştır.

Güner (2019) yapmış olduğu “Ülkemizde Keman Ve Keman Eğitimi Alanlarında Yapılan Lisansüstü Tezlerin İncelenmesi” adlı tez sayında 1986 – 2018 yılları arasında keman ve keman eğitimi alanlarında yapılan 239 adet lisansüstü tez ile ilgili detaylı incelemeler yapmış ve verileri gruplandırmıştır. Elde ettiği verileri alanlarına, yıllara, tez türlerine, üniversitelere, işlemiş olduğu müzik dönemleri ve ele alınan bestecilere, araştırmalarda kullanılmış olan yöntemlere ve en çok lisansüstü çalışma yapan üniversitelerin işledikleri konulara yönelik sonuçlara ulaşmıştır.

Orhan (2012) yapmış olduğu “Türkiye’de Viyolonsel Alanında Yapılmış Yüksek Lisans, Doktora Ve Sanatta Yeterlilik Tezleri” adlı makale sayında 1992-2011 yılları içerisinde yazılmış 75 teze erişebilmiş ve tezleri konularına göre incelemiştir.

Sonsel (2018) yapmış olduğu “Türkiye’de Viyola Alanında Yazılmış Lisansüstü Tezlerin İncelenmesi” adlı makale sayında tür, yıl, üniversite, konu, araştırma yöntemi ve veri toplama aracı bakımından incelenmiş ve 1994-2017 yılları içerisinde yazılmış 57 teze ulaşabilmiş ve tür bakımından en fazla yüksek lisans, yıl bakımında 2012, üniversite olarak Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, konu bakımından eser çözümleme, araştırma yöntemi bakımından nitel araştırma ve veri toplama aracı olarak da içerik analizi olduğu sonucuna ulaşmıştır.

Tebiş ve Okan (2013) yapmış olduğu “Türkiye’de Müzik Sanatı Ve Eğitiminde Keman Ve Viyola Konulu Lisansüstü Tezlerin Konu Ve Yöntem Olarak İncelenmesi” adlı makale sayında müzik

sanatı ve eğitimi alanında yapılan araştırmanın konu ve yöntemi bakımından incelemiş yaptığı araştırma sonucunda yapılan araştırma kapsamında belirlenen 12 temel madde adı altında gruplandırarak tablo haline getirmiş ve yığılma oranlarını yorumlayarak belirtmiştir.

Varış (2012) yapmış olduğu “Türkiye’de Viyola Üzerine Yazılmış Lisansüstü Tezlerin Analizi” adlı makale sayında 1994-2012 yılları içerisinde yazılmış 38 teze erişebilmiş, verilerin toplanmasında araştırmacının ilgili alan yazın taraması ve uzman görüşleri ile “tez analiz formu” geliştirmiş ve bu doğrultuda bilgileri form üzerine işaretlenmiş ve doküman analiz yöntemi ile analizi yıl, çalışma alanı ve araştırma modeline göre sınıflandırmış elde ettiği bulgulara göre çoğunlukla tezin Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesinde yapıldığı, 23’ünün erkek, 15’nin ise kadın araştırmacı tarafından yazıldığı ve yazılan tezlerin bütünü de tarama modeli uygulandığını belirtmiştir.

1. 1. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, Türkiye’de yaylı çalgılar (keman, viyola, viyolonsel ve kontrbas-kontrabas) alanında yazılan lisansüstü tezlerin incelenmesidir. Bu amaç doğrultusunda aşağıda yer alan alt problemlere cevap aranmıştır.

1. 1. 1. Alt Problemler

1. Keman, viyola, viyolonsel ve kontrbas-kontrabas çalgılarında yapılan tezlerin yıllara göre dağılımı nasıldır?
2. Keman, viyola, viyolonsel ve kontrbas-kontrabas çalgılarında yapılan tezlerin türlerine göre dağılımı nasıldır?
3. Keman, viyola, viyolonsel ve kontrbas-kontrabas çalgılarında yapılan tezlerin üniversitelerine göre dağılımı nasıldır?
4. Keman, viyola, viyolonsel ve kontrbas-kontrabas çalgılarında yapılan tezlerin konularına göre dağılımı nasıldır?
5. Keman, viyola, viyolonsel ve kontrbas-kontrabas çalgılarında yapılan tezler de kullanılan araştırma yaklaşımlarına göre dağılımı nasıldır?

5

1. 2. Araştırmanın Önemi

Bu çalışma yaylı çalgılar (keman, viyola, viyolonsel ve kontrbas-kontrabas) alanında yapılan lisansüstü tezlerin incelenmesi konusunda yapılan ilk çalışma olması bakımından önemlidir. Ayrıca bundan sonra yapılacak olan yaylı çalgılar alanıyla ilgili çalışmalarda ihtiyaç duyulan araştırma konuları, yöntemleri, üniversiteleri ve yapılan lisansüstü tezlerin türlerine göre dağılımlarının belirlenmesinde kaynak oluşturması; Türkiye genelinde 1986-2021 yılları arasında 35 yılı kapsayan geniş bir çalışma olması; yaylı çalgılar alanında yazılan tezlerin konularının dağılımına bakıldığında daha az yapılmış olan konulara yönlendirilmesi ve benzer çalışmalara temel oluşturması bakımında önem teşkil etmektedir.

1. 3. Araştırmanın Sınırlılıkları

Bu çalışma 1986-2021 yıllarında keman, viyola, viyolonsel ve kontrbas-kontrabas çalgıları ile ilgili Türkiye’de yazılan toplam 668 tez içerisinde, ulaşılabilen 582 lisansüstü tezin incelenmesi ile sınırlıdır.

1. 4. Araştırmanın Varsayımları

Bu çalışmada kullanılan içerik analizi yönteminin tez konusuna uygun bir yöntem olduğu ve ulaşılan tez sayısının yeterli olduğu varsayılmıştır.

2. YÖNTEM

Bu bölümde, araştırmanın yöntemi ile ilgili bilgilere yer verilmiştir.

2.1. Araştırma Modeli

Bu araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden literatür tarama ve doküman inceleme tekniği kullanılarak, Türkiye’de yaylı çalgılar alanında yazılan lisansüstü tezleri inceleme amacı taşıyan betimsel bir çalışmadır. “Tarama modelleri, geçmişte ya da halen varolan durumu varolduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımlarıdır” (Tarama Modelleri, 2019, s.3).

2.2. Araştırmanın Evreni ve Örneklemi

Bu araştırmanın evrenini keman, viyola, viyolonsel ve kontrbas-kontrabas çalgılarında Türkiye’de yazılan tezler, örneklemi ise Türkiye’de Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Dokümantasyon Merkezi’ne kayıt olmuş yüksek lisans, doktora ve sanatta yeterlik mertebesinde bitirilmiş tezlerden oluşmaktadır.

2. 3. Verilerin Toplanması

Verilerin toplama aşamasında Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Dokümantasyon Merkezi’ne kayıt olmuş “keman, viyola, viyolonsel ve kontrbas-kontrabas” anahtar sözcükleri ile yapılan tarama sonucunda, 1986-2021 yılları içerisinde yüksek lisans alanında yazılmış toplam 510, doktora alanında yazılmış toplam 81, sanatta yeterlik alanında yazılmış toplam 82 ve toplamda 668 lisansüstü tez bulunduğu görülmüştür. 668 tez içinde erişime açık olan yüksek lisans alanında yazılmış toplam 436, doktora alanında yazılmış toplam 76, sanatta yeterlik alanında yazılmış toplam 70 ve toplamda 582 ulaşılmıştır.

2. 4. Verilerin Analizi

Çalışmanın bu bölümünde lisansüstü tezlerin yıllarına, türlerine üniversitelerine, konularına ve kullanılan araştırma yaklaşımlarına göre incelenmesi amacıyla içerik analizi yapılmıştır. “İçerik analizinde temelde yapılan işlem, birbirine benzeyen verileri belirli kavramlar ve temalar çerçevesinde bir araya getirmek ve bunları okuyucunun anlayabileceği bir biçimde düzenleyerek yorumlamaktır” (Yıldırım & Şimşek, 2016’dan aktaran Bali, 2019, s. 49). Araştırmada kullanılan tezlerin yılları, türleri, üniversitelere göre dağılımı, konularına göre dağılımları ve kullanılan araştırma yaklaşımlarına gibi bilgiler yer almaktadır.

BULGULAR VE YORUM

Bu bölümde 1986-2021 yılları içerisinde yazılmış, Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Dokümantasyon Merkezi’ne kayıt olmuş “keman, viyola, viyolonsel ve kontrbas-kontrabas” anahtar sözcükleri yazıldığında araştırma amaçları çerçevesinde tezlere yönelik bulgu ve yorumları yer almaktadır.

Tablo 1. Keman, Viyola, Viyolonsel ve Kontrbas-Kontrabas Çalgılarında Yapılan Tezlerin Yıllara Göre Dağılımı

	Yıllar	Keman	Viyola	Viyolonsel	Kontrbas-Kontrabas	f	%
1	2021	5	-	1	1	7	%1
2	2020	23	5	10	2	40	%7
3	2019	59	10	23	8	100	%17
4	2018	20	6	11	6	43	%7
5	2017	22	3	10	2	37	%6
6	2016	11	2	9	-	22	%4
7	2015	16	2	5	1	24	%4
8	2014	9	3	6	3	21	%4
9	2013	16	2	3	1	22	%4
10	2012	13	7	7	4	31	%5
11	2011	20	1	6	3	30	%5
12	2010	17	6	10	1	34	%6
13	2009	12	6	9	1	28	%5
14	2008	14	5	6	1	26	%4
15	2007	12	5	5	-	22	%4
16	2006	9	5	9	4	27	%4
17	2005	14	3	2	2	21	%2
18	2004	4	3	2	1	10	%1
19	2003	3	3	4	-	10	%0
20	2002	12	4	4	1	21	%2
21	2001	18	3	8	-	29	%2
22	2000	5	1	3	-	9	%0
23	1999	3	2	3	-	8	%0
24	1998	13	2	2	-	17	%1
25	1997	2	1	1	-	4	%1
26	1996	1	1	1	-	3	%0

27	1995	3	1	-	-	4	%0
28	1994	4	1	-	-	5	%0
39	1993	4	1	3	-	8	%0
30	1992	3	-	2	-	5	%0
31	1991	1	-	-	-	1	%0
32	1990	-	1	-	-	1	%0
33	1989	1	-	-	-	1	%0
34	1988	-	-	-	-	-	%0
35	1987	1	-	-	-	1	%0
36	1986	1	-	-	-	1	%0
Toplam		318	84	140	40	582	%100

Tablo 1 incelendiğinde Keman alanında en çok tez ilk olarak 2019 yılında ikinci olarak 2017 yılında ve üçüncü olarak da 2020 yılında yazılmıştır. En az tez 1986, 1987, 1989 ve 1996 yıllarında yazılmıştır. 1988 ve 1990 yılında ise hiç tez yazılmamıştır. 2001 yılında tez yazımı artış göstermiş lakin 2003 ve 2004 yılları arasında tez yazımında düşüş görülmüştür. Viyola alanında en çok tez ilk olarak 2019 yılında ikinci olarak 2012 yılında ve üçüncü olarak da 2009, 2010, 2018 yılında yazılmıştır. En az tez 1990, 1993, 1994, 1995, 1996, 1997, 2000, 2011 yılında yazılmıştır. 2000’li yıllardan 2010 yılına kadar artış olmuş lakin 2011 yılında ani bir düşüş görülmüş ve 2012 yılında ise ani bir yükseliş seyredilmiştir. 2012 yılından sonra tez yazımında azalma gözükse de son yıllar da artış gözlemlenmiştir. 1987, 1988, 1989, 1991, 1992 ve 2021 yıllarında ise hiç tez yazılmamıştır. Viyolonsel alanında en çok tez ilk olarak 2019 yılında ikinci olarak 2018 yılında ve üçüncü olarak da 2010, 2017 ve 2020 yıllarında yazılmıştır. En az tez 1996, 1997 ve 2021 yıllarında yazılmıştır. 1986, 1987, 1988, 1989, 1990, 1991, 1994 ve 1995 yıllarında hiç tez yazılmamıştır. 2001 ve 2006 yıllarında yükselme olmuş 2013 yılında biraz düşüş gözlemlenmiş olsa da son yıllarda artış gözlemlenmiştir. Kontrbas-Kontrabas alanında en çok tez ilk olarak 2019 yılında ikinci olarak 2018 yılında ve üçüncü olarak da 2006 ve 2012 yılında yazılmıştır. En az yazılan tez 2002, 2004, 2008, 2009, 2010, 2013, 2015 ve 2021 yıllarında yazılmıştır. 1986, 1987, 1988, 1989, 1990, 1991, 1992, 1993, 1994, 1995, 1996, 1997, 1998, 1999, 2000, 2001, 2004, 2007 ve 2016 yıllarında hiç tez yazılmamıştır. 2006 yılında tez yazımı fazla olmasında rağmen 2007 yılında hiç tez yazılmamıştır. Genele bakıldığında tezlerin yığılma oranı daha çok 2019 yılında olduğu ve 2000’li yıllardan sonra yazılan lisansüstü tezlerin sayısının da artış olduğu gözlemlenmiştir.

Grafik 1. Keman, viyola, viyolonsel ve kontrbas-kontrabas çalgılarında yapılan tezlerin yıllara göre dağılımı

9

Grafik 1 incelendiğinde en fazla lisansüstü tez 2019 yılında yazılmıştır. Bu lisansüstü tezlerin keman alanında 59 tez, viyola alanında 10 tez, viyolonsel alanında 23 tez ve kontrbas-kontrabas alanında 8 tez toplamda ise 100 lisansüstü tez yazılmıştır. En fazla diğer bir yıl ise 2018 yılında yazılmıştır. Bu lisansüstü tezlerin keman alanında 20 tez, viyola alanında 6 tez, viyolonsel alanında 11 tez ve kontrbas-kontrabas alanında 6 tez toplamda ise 43 lisansüstü tez yazılmıştır. En az tez 1986, 1987, 1989, 1990 ve 1991 yıllarında yazılmıştır. Bu lisansüstü tezlerin keman, viyola, viyolonsel ve kontrbas-kontrabas alanlarında 1'er tez yazılmıştır. 1988 yılında hiç tez yazılmamıştır.

Tablo 2. Keman, Viyola, Viyolonsel ve Kontrbas-Kontrabas Çalgılarında Yapılan Tezlerin Türlerine Göre Dağılımı

Tür	Keman	Viyola	Viyolonsel	Kontrbas-Kontrabas	f	%
1 Yüksek Lisans	241	57	103	35	436	%75
2 Doktora	49	7	19	1	76	%13
3 Sanatta Yeterlik	28	20	18	4	70	%12
Toplam	318	84	140	40	582	%100

Tablo 2 incelendiğinde Keman alanında çoğunlukla yüksek lisans seviyesinde daha sonra doktora seviyesinde ve son olarak da sanatta yeterlik seviyesinde tez yazılmıştır. Viyola alanında çoğunlukla yüksek lisans seviyesinde daha sonra sanatta yeterlik seviyesinde son olarak da doktora seviyesinde tez yazılmıştır. Doktora seviyesinde ki azlık dikkat çekilmiştir. Viyolonsel alanında çoğunlukla yüksek lisans seviyesinde yazılmış doktora ve sanatta yeterlik seviyelerinde ise eşit düzeyde tez yazılmıştır. Kontrbas-kontrabas alanında çoğunlukla yüksek lisans seviyesinde daha sonra sanatta yeterlik seviyesinde ve son olarak da doktora seviyesinde tez yazılmıştır. Doktora ve sanatta yeterlik seviyelerinde tez yazımının az olduğu gözlemlenmiştir. Genele bakıldığında tezlerin yığılma oranı daha çok yüksek lisans seviyesinde yazıldığı, doktora ve sanatta yeterlik seviyelerinde ise yazılan tezlerin arasında önemli bir fark olmadığı gözlemlenmiştir. Viyola ve kontrbas-kontrabas alanında doktora seviyesinde yazılan lisansüstü tezlerin az olduğu, gözlemlenmiştir. Sanatta yeterlik seviyesinde yazılan tezlerin keman alanında daha fazla olduğu viyola ve viyolonsel alanında eşit düzeyde yazıldığı ve kontrbas-kontrabas alanında ise daha az yazıldığı gözlemlenmiştir. Viyola ve kontrbas-kontrabas alanında yazılan lisansüstü tezlerin keman ve viyolonsel alanına nazaran daha az olduğu gözlemlenmiştir.

Grafik 2. Keman, viyola, viyolonsel ve kontrbas-kontrabas çalgılarında yapılan tezlerin türlerine göre dağılımı

Grafik 2 incelendiğinde 436 tez yüksek lisans seviyesinde, 76 tez doktora seviyesinde ve 70 tez ise sanatta yeterlik seviyesinde yazılmıştır. Bu lisansüstü tezlerin keman alanında 318 lisansüstü tez, viyola alanında 84 lisansüstü tez, viyolonsel alanında 140 tez ve kontrbas-kontrabas alanında 40 tez toplamda ise 582 lisansüstü tez yazılmıştır.

Tablo 3. Keman, Viyola, Viyolonsel ve Kontrbas-Kontrabas Çalgılarında Yapılan Tezlerin Üniversitelerine Göre Dağılımı

Üniversiteler	Keman	Viyola	Viyolonsel	Kontrbas-Kontrabas	f	%
1 Gazi Üniversitesi	81	12	23	2	118	%20
2 İstanbul Üniversitesi	25	10	9	7	51	%9
3 Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi	13	12	13	8	46	%8
4 Trakya Üniversitesi	17	6	9	5	37	%6
5 Dokuz Eylül Üniversitesi	17	6	12	2	37	%6
6 Anadolu Üniversitesi	16	6	11	3	36	%6
7 Bursa Uludağ Üniversitesi	11	6	7	1	25	%4
8 Hacettepe Üniversitesi	9	2	8	2	21	%4
9 Haliç Üniversitesi	8	4	4	1	17	%3
10 Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi	11	2	3	-	16	%3
11 Atatürk Üniversitesi	9	2	3	1	15	%3
12 Afyon Kocatepe Üniversitesi	7	1	2	3	13	%2
13 Marmara Üniversitesi	8	2	1	-	11	%2
14 İnönü Üniversitesi	8	2	1	-	11	%2
15 Necmettin Erbakan Üniversitesi	10	1	-	-	11	%2
16 Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi	7	1	1	1	10	%2
17 Sivas Cumhuriyet Üniversitesi	8	-	1	-	9	%2
18 Çukurova Üniversitesi	3	-	3	2	8	%1
19 Selçuk Üniversitesi	4	1	3	-	8	%1
20 Erciyes Üniversitesi	4	1	3	-	8	%1
21 Burdur Mehmet Akif Ersoy	5	1	2	-	8	%1

Üniversitesi							
22	Ondokuz Mayıs Üniversitesi	2	-	3	-	5	%1
23	Mersin Üniversitesi	3	1	1	-	5	%1
24	Kocaeli Üniversitesi	3	-	2	-	5	%1
25	Ankara Üniversitesi	4	1	-	-	5	%1
26	Kırıkkale Üniversitesi	4	-	1	-	5	%1
27	Pamukkale Üniversitesi	1	1	2	-	4	%1
28	İstanbul Teknik Üniversitesi	2	-	2	-	4	%1
39	Niğde Ömer Halis Demir Üniversitesi	1	2	-	-	3	%1
30	Ege Üniversitesi	2	-	1	-	3	%1
31	Başkent Üniversitesi	1	1	1	-	3	%1
32	İstanbul Okan Üniversitesi	1	-	2	-	3	%1
33	Akdeniz Üniversitesi	-	-	2	-	2	%0
34	Karadeniz Teknik Üniversitesi	1	-	1	-	2	%0
35	Ordu Üniversitesi	2	-	-	-	2	%0
36	Trabzon Üniversitesi	2	-	-	-	2	%0
37	Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi	2	-	-	-	2	%0
38	İstanbul Yıldız Teknik Üniversitesi	1	-	1	-	2	%0
39	Sakarya Üniversitesi	1	-	-	-	1	%0
40	Fırat Üniversitesi	-	-	1	-	1	%0
41	Yaşar Üniversitesi	-	-	1	-	1	%0
42	İstanbul Aydın Üniversitesi	1	-	-	-	1	%0
43	Adıyaman Üniversitesi	1	-	-	-	1	%0
44	Hasan Kalyoncu Üniversitesi	1	-	-	-	1	%0
45	İhsan Doğraacı Bilkent Üniversitesi	1	-	-	-	1	%0
46	Bahçeşehir Üniversitesi	-	-	-	1	1	%0

Toplam	318	84	140	40	582	%100
--------	-----	----	-----	----	-----	------

Tablo 3 incelendiğinde Keman alanında ilk olarak en çok Gazi Üniversitesinde ikinci olarak İstanbul üniversitesinde üçüncü olarak da Anadolu üniversitesinde yazıldığı, Pamukkale Üniversitesi, Niğde Ömer Halis Demir Üniversitesi, Başkent Üniversitesi, İstanbul Okan Üniversitesi, Karadeniz Teknik Üniversitesi, Sakarya Üniversitesi, Trabzon Üniversitesi, İstanbul Aydın Üniversitesi, Adıyaman Üniversitesi, Hasan Kalyoncu Üniversitesi, İhsan Doğramacı Bilkent Üniversitesi ve Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesinde daha az yazıldığı, Akdeniz Üniversitesi, İstanbul Teknik Üniversitesi, Fırat Üniversitesi, Yaşar Üniversitesi ve Bahçeşehir Üniversitesinde hiç tez yazılmadığı gözlemlenmiştir. Viyola alanında ilk olarak en çok Gazi Üniversitesinde daha sonra Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesinde son olarak da İstanbul Üniversitesinde tez yazıldığı, Haliç Üniversitesi, Necmettin Erbakan Üniversitesi, Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Çukurova Üniversitesi, Erciyes Üniversitesi, Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Mersin Üniversitesi, Ankara Üniversitesi, Pamukkale Üniversitesi Ve Başkent Üniversitesinde az tez yazıldığı, İstanbul Yıldız Teknik Üniversitesi, Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, Selçuk üniversitesi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Kocaeli Üniversitesi, Kırıkkale Üniversitesi, Ege Üniversitesi, İstanbul Okan Üniversitesi, Akdeniz Üniversitesi, Karadeniz Teknik Üniversitesi, Ordu Üniversitesi, İstanbul Yıldız Teknik Üniversitesi, Sakarya Üniversitesi, Fırat Üniversitesi, Yaşar Üniversitesi, Trabzon Üniversitesi, İstanbul Aydın Üniversitesi, Adıyaman Üniversitesi, Hasan Kalyoncu Üniversitesi, İhsan Doğramacı Bilkent Üniversitesi, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi ve Bahçeşehir Üniversitesinde hiç tez yazılmadığı gözlemlenmiştir. Viyolonsel alanında ilk olarak en çok Gazi Üniversitesinde daha sonra Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesinde en son olarak da Dokuz Eylül Üniversitesinde tez yazıldığı, İnönü Üniversitesi, Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, Mersin Üniversitesi, Kırıkkale üniversitesi, Ege Üniversitesi, Başkent Üniversitesi, Karadeniz Teknik Üniversitesi, İstanbul Yıldız Teknik Üniversitesi, Fırat Üniversitesi ve Yaşar Üniversitesinde az tez yazıldığı, Necmettin Erbakan Üniversitesi, Ankara Üniversitesi, Niğde Ömer Halis Demir Üniversitesi, Ordu Üniversitesi, Sakarya Üniversitesi, Trabzon Üniversitesi, İstanbul Aydın Üniversitesi, Adıyaman Üniversitesi, Hasan Kalyoncu Üniversitesi, İhsan Doğramacı Bilkent Üniversitesi, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi ve Bahçeşehir Üniversitesinde hiç tez yazılmadığı gözlemlenmiştir. Kontrbas-Kontrabas alanında ilk olarak en çok Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesinde daha sonra İstanbul Üniversitesinde son olarak da Trakya Üniversitesinde tez yazıldığı, Bursa Uludağ Üniversitesi, Atatürk Üniversitesi, Haliç Üniversitesi, Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, İstanbul Yıldız Teknik Üniversitesi ve Bahçeşehir Üniversitesinde az tez yazıldığı, Marmara Üniversitesi, Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi, İnönü Üniversitesi, Necmettin Erbakan Üniversitesi, İstanbul yıldız Teknik Üniversitesi, Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, Selçuk Üniversitesi, Erciyes Üniversitesi, Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Mersin Üniversitesi, Kocaeli Üniversitesi, Ankara Üniversitesi, Kırıkkale Üniversitesi, Pamukkale Üniversitesi, Niğde Ömer Halis Demir Üniversitesi, Ege Üniversitesi, Başkent Üniversitesi, İstanbul Okan Üniversitesi, Akdeniz Üniversitesi, Karadeniz Teknik Üniversitesi, Ordu Üniversitesi, Sakarya Üniversitesi, Fırat Üniversitesi, Yaşar Üniversitesi, Trabzon Üniversitesi, İstanbul Aydın Üniversitesi, Adıyaman Üniversitesi, İhsan Doğramacı Bilkent Üniversitesi, Hasan Kalyoncu Üniversitesi ve Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesinde hiç tez yazılmadığı gözlemlenmiştir. Genele bakıldığında tezlerin üniversitesi bazında yığılma oranı ilk olarak Gazi Üniversitesi daha sonra İstanbul Üniversitesi ve son olarak da Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesinde olduğu, İstanbul Yıldız Teknik Üniversitesi, Sakarya Üniversitesi, Fırat

Üniversitesi, Yaşar Üniversitesi, Trabzon Üniversitesi, İstanbul Aydın Üniversitesi, Adıyaman Üniversitesi, Hasan Kalyoncu Üniversitesi, İhsan Doğramacı Bilkent Üniversitesi, Ankara Hacı Bayram Üniversitesi ve Bahçeşehir Üniversitesinde ise daha az yazıldığı gözlemlenmiştir.

Grafik 3. Keman, viyola, viyolonsel ve kontrbas-kontrabas çalgılarında yapılan tezlerin üniversitelerine göre dağılımı

Grafik 3 incelendiğinde en fazla Gazi Üniversitesinde keman alanında 81 çalışma, viyola alanında 12 çalışma, viyolonsel alanında 23 çalışma ve kontrbas-kontrabas alanında 2 çalışma toplamında ise 118 lisansüstü tez yazılmıştır. En fazla ikinci üniversite olan İstanbul Üniversitesinde keman alanında 25 çalışma, viyola alanında 10 çalışma, viyolonsel alanında 9 çalışma ve kontrbas-kontrabas alanında 7 çalışma toplamında ise 51 lisansüstü tez yazılmıştır. En fazla üçüncü üniversite olan Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesinde ise keman alanında 13 çalışma, viyola alanında 12 çalışma, viyolonsel alanında 13 çalışma ve kontrbas-kontrabas alanında 8 çalışma toplamında ise 46 lisansüstü tez yazılmıştır. En az lisansüstü tez Sakarya Üniversitesi, Fırat Üniversitesi, Yaşar Üniversitesi, İstanbul Aydın Üniversitesi, Adıyaman Üniversitesi, Hasan Kalyoncu Üniversitesi, İhsan Doğramacı Bilkent Üniversitesi ve Bahçeşehir Üniversitesinde yazılmıştır.

Tablo 4. Keman, Viyola, Viyolonsel ve Kontrbas-Kontrabas Çalgılarında Yapılan Tezlerin Konularına Göre Dağılımı

Konular	Keman	Viyola	Viyolonsel	Kontrbas-Kontrabas	F	%
1 Müzik	199	66	107	31	403	%69
2 Eğitim ve Öğretim	107	16	27	9	159	%27
3 Güzel Sanatlar	2	1	4	-	7	%1
4 Fizyoterapi ve Rehabilitasyon	5	-	1	-	6	%1
5 Biyografi	1	1	1	-	3	%1
6 Ağaç İşleri	2	-	-	-	2	%1
7 Elektrik ve Elektronik Mühendisliği	1	-	-	-	1	%0
8 El Sanatları	1	-	-	-	1	%0
Toplam	318	84	140	40	582	%100

*Konu grupları Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Dokümantasyon Merkezi’ne göre belirlenmiştir.

Tablo 4 incelendiğinde Keman alanında en çok müzik daha sonra da eğitim ve öğretim konusunda tez yazıldığı, Biyografi, el sanatları ve radyo-televizyon konularında az tez yazıldığı gözlemlenmiştir. Viyola alanında en çok müzik daha sonra da eğitim ve öğretim konusunda tez yazıldığı, en az biyografi konusunda tez yazıldığı, fizyoterapi ve rehabilitasyon, ağaç işleri, elektrik ve elektronik mühendisliği, el sanatları ve radyo-televizyon konusunda tez yazılmadığı gözlemlenmiştir. Viyolonsel alanında en çok müzik daha sonra da eğitim ve öğretim konusunda tez yazıldığı, fizyoterapi ve rehabilitasyon ve biyografi konularında az tez yazıldığı, ağaç işleri, elektrik ve elektronik mühendisliği, el sanatları ve radyo-televizyon konusunda tez yazılmadığı gözlemlenmiştir. Kontrbas-kontrabas alanında en çok müzik daha sonra da eğitim ve öğretim konusunda tez yazıldığı, Güzel sanatlar, Fizyoterapi ve rehabilitasyon, biyografi, ağaç işleri,

elektrik ve elektronik mühendisliği, el sanatları ve radyo-televizyon konusunda tez yazılmadığı gözlemlenmiştir. Genele bakıldığında tezlerin konu dağılımı bakımında en çok müzik alanında daha sonra da eğitim ve öğretim alanında yazıldığı, El Sanatları ve Radyo- Televizyon alanlarında ise daha az yazıldığı gözlemlenmiştir.

Grafik 4. Keman, viyola, violonsel ve kontrbas-kontrabas çalgılarında yapılan tezlerin konularına göre dağılımı

Grafik 4 incelendiğinde 403 tez müzik konusunda, 159 tez eğitim ve öğretim konusunda, 7 tez güzel sanatlar konusunda, 6 tez fizyoterapi ve rehabilitasyon konusunda, 3 tez biyografi konusunda, 2 tez ağaç işleri konusunda, elektrik ve elektronik mühendisliği ve el sanatları konularında 1'er tez ve toplamında ise 582 lisansüstü tez yazılmıştır.

Tablo 5. Keman, Viyola, Viyolonsel ve Kontrbas-Kontrabas Çalgılarında Yapılan Tezlerde Kullanılan Araştırma Yaklaşımlarına Göre Dağılımı

Araştırma Yaklaşımları	Keman	Viyola	Viyolonsel	Kontrbas-Kontrabas	f	%
1 Nicel Araştırma	264	75	107	36	482	%83
2 Nitel Araştırma	34	7	31	4	76	%13
3 Karma Araştırma	20	2	2	-	24	%4
Toplam	318	84	140	40	582	%100

Tablo 5 incelendiğinde Keman alanında en çok nicel araştırma daha sonra da nitel araştırma yaklaşımı kullanıldığı, en az karma araştırma yaklaşımının kullanıldığı gözlemlenmiştir. Viyola alanında en çok nicel araştırma yaklaşımı kullanıldığı, en az karma araştırma yaklaşımının kullanıldığı gözlemlenmiştir. Viyolonsel araştırma alanında en çok nicel araştırma daha sonra nitel araştırma yaklaşımı kullanıldığı, en az karma araştırma yaklaşımının kullanıldığı gözlemlenmiştir. Kontrbas-Kontrabas alanında en çok nicel araştırma yaklaşımı kullanıldığı, en az nitel araştırma yaklaşımının kullanıldığı, karma araştırma yaklaşımının hiç kullanılmadığı gözlemlenmiştir. Genele bakıldığında tezlerin araştırma yaklaşımlarına bakıldığında en çok nicel araştırma yaklaşımı (%83) daha sonrada nitel araştırma yaklaşımının (%13) kullanıldığı, en az kullanılan araştırma yaklaşımının ise karma araştırma yaklaşımı (%4) olduğu gözlemlenmiştir.

Grafik 5. Keman, viyola, viyolonsel ve kontrbas-kontrabas çalgılarında yapılan tezlerde kullanılan araştırma yaklaşımlarına göre dağılımı

Grafik 5 incelendiğinde 482 tez nicel araştırma yaklaşımı, 76 tez nitel araştırma yaklaşımı ve 24 tez karma araştırma yaklaşımı toplamında ise 582 lisansüstü tez yazılmıştır. Bu lisansüstü tezlerin keman alanında 318 lisansüstü tez, viyola alanında 84 lisansüstü tez, viyolonsel alanında 140 tez ve kontrbas-kontrabas alanında 40 tez toplamda ise 582 lisansüstü tez yazılmıştır.

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Yapılan bu çalışmada yazılan tezlerin çoğunlukla 2019 yılında olduğu, benzer çalışmalara bakıldığında ise Birel ve Qader (2017) yapmış olduğu makale çalışmasında 2006 ve 2012 yılları olduğu, Çeşit (2015) yapmış olduğu makale çalışmasında 2009 ve 2010 yılları olduğu, Güner (2019) yapmış olduğu tez çalışmasında 2016 ve 2018 yılları olduğu, Orhan (2012) yapmış olduğu makale çalışmasında 2010 yılı olduğu, Sonsel (2018) yapmış olduğu makale çalışmasında 2012 yılı olduğu, Tebiş ve Okan (2013) yapmış olduğu makale çalışmasında 2010 yılı olduğu ve Varış (2012) yapmış olduğu makale çalışmasında 2010 yılı olduğu gözlemlenmiştir. Yapılan bu çalışma ve benzer çalışmalara bakıldığında en çok 2010 yılında tez yazıldığı gözlemlenmiş bunun nedeninde yapılan benzer çalışmaların yapıldığı yıllardan kaynaklandığı söylenebilir.

Yapılan bu çalışmada yazılan tezlerin çoğunlukla yüksek lisans türünde olduğu ve daha az doktora türünün olduğu, benzer çalışmalara bakıldığında ise Arıca (2017) yapmış olduğu makale çalışmasında da en çok yüksek lisans olduğu ve daha az sanatta yeterlik türünün olduğu, Birel ve Qader (2017) yapmış olduğu makale çalışmasında da en çok yüksek lisans olduğu ve daha az doktora türünün olduğu, Çeşit (2015) yapmış olduğu makale çalışmasında en çok yüksek lisans olduğu ve en az doktora türünün olduğu, Demirbatır (2001) yapmış olduğu makale çalışmasında da en çok yüksek lisans olduğu ve en az sanatta yeterlik türünün olduğu, Güner (2019) yapmış olduğu tez çalışmasında en çok yüksek lisans olduğu ve en az sanatta yeterlik türünün olduğu, Orhan (2012) yapmış olduğu makale çalışmasında da en yüksek lisans olduğu ve en az sanatta yeterlik türünün olduğu, Sonsel (2018) yapmış olduğu makale çalışmasında da çoğunlukla yüksek lisans olduğu ve en az doktora türünün olduğu, Tebiş ve Okan (2013) yapmış olduğu makale çalışmasında da yüksek lisans olduğu ve en az doktora türünün olduğu ve Varış (2012) yapmış olduğu makale çalışmasında da en çok yüksek lisans olduğu ve en az doktora türünün olduğu gözlemlenmiştir. Yapılan bu çalışma ve benzer çalışmalara bakıldığında en çok yüksek lisans türünde tezlerin yazıldığı doktora ve sanatta yeterlik türünde tez yazımının az olduğu gözlemlenmiştir.

Yapılan bu çalışmada yazılan tezlerin çoğunlukla Gazi Üniversitesinde olduğu, benzer çalışmalara bakıldığında ise Arıca (2017) yapmış olduğu makale çalışmasında da en çok Gazi Üniversitesinde olduğu, Birel ve Qader (2017) yapmış olduğu makale çalışmasında en çok İstanbul Üniversitesi ve Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesinde olduğu, Çeşit (2015) yapmış olduğu makale çalışmasında en çok Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesinde olduğu, Demirbatır (2001) yapmış olduğu makale çalışmasında en çok Gazi Üniversitesinde olduğu, Güner (2019) yapmış olduğu tez çalışmasında en çok Gazi Üniversitesi olduğu, Orhan (2012) yapmış olduğu makale çalışmasında da en çok Gazi Üniversitesinde olduğu, Sonsel (2018) yapmış olduğu makale çalışmasında en çok Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesinde olduğu, Tebiş ve Okan (2013) yapmış olduğu makale çalışmasında en çok Gazi Üniversitesinde olduğu ve Varış (2012) yapmış olduğu makale çalışmasında en çok Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesinde olduğu gözlemlenmiştir. Yapılan bu çalışma ve benzer çalışmalara bakıldığında en çok tez Gazi Üniversitesi ve Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesinde yazıldığı gözlemlenmiş bunun sebebinin üniversitelerin köklü olmasında kaynaklandığı söylenebilir.

Yapılan bu çalışmada yazılan tezlerin çoğunlukla nicel araştırma yaklaşımının kullanıldığı, benzer çalışmalara bakıldığında ise Çeşit (2015) yapmış olduğu makale çalışmasında da en çok nicel araştırma yaklaşımının kullanıldığı, Sonsel (2018) yapmış olduğu makale çalışmasında en çok nitel araştırma yaklaşımının kullanıldığı, Tebiş ve Okan (2013) yapmış olduğu makale çalışmasında en çok nicel araştırma yaklaşımının kullanıldığı ve Varış (2012) yapmış olduğu makale çalışmasında da en çok nicel araştırma yaklaşımının kullanıldığı gözlemlenmiştir. Yapılan bu çalışma ve benzer çalışmalara bakıldığında en çok nicel araştırma yaklaşımının kullanıldığı gözlemlenmiş bunun sebebinin de konu ilgili merak duyulan ya da etkinliklerin bir betimlemesini elde etmeyi amaçlamasından kaynaklandığı söylenebilir.

Sonuçlar

Bu çalışma 1986-2021 yılları arasında Türkiye’de yaylı çalgılar alanında yazılan lisansüstü tezlerin yıl, tür, üniversite, konu ve araştırma yaklaşımlarının dağılımı bakımından tespit edilmesi ve daha sonra yaylı çalgılar alanında yapılacak olan çalışmalara kaynak oluşturması amaçlanmış bir araştırmadır. Yaylı çalgılar alanında yazılmış olan lisansüstü 710

tez elde edilmiştir. Bu tezlerin 90’ında erişime izni olmadığının, 34 tezin alan dışı olması ve 3 tezinde ortak olmasından dolayı 582 yüksek lisans, doktora ve sanatta yeterlik tezi elde edilmiştir. İlgili tezler incelendiğinde yüksek lisans çalışmasında 436 tezin olduğu, doktora çalışmasında 76 tezin olduğu ve sanatta yeterlik ise çalışmasında 70 tezin olduğu sonucu elde edilmiştir.

Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Dokümantasyon Merkezi’nde keman alanında yazılı ilk tez 1986, viyola alanında 1990, viyolonsel alanında 1992 ve kontrbas-kontrabas alanında ise 2002 yılında yayımlanmıştır. 2000’lerden önce yaylı çalgılar alanında yazılan tezlerde hızın dingin olduğu lisansüstü eğitim veren kurumların sayısının artmasıyla birlikte kişilerin lisansüstü eğitime doğrulmaları 2000’lerden sonra tezlerin sayısında önemli bir artışa neden olmuştur. Yaylı çalgılar alanında en çok yazılan lisansüstü tezlerin 2019 yılında olduğu tespit edilmiştir. Lisansüstü seviyelerinin dağılıma bakıldığında çoğunlukla yüksek lisans alanında yazıldığı, doktora ve sanatta yeterlik seviyelerinde ise tez yazımının az olduğu tespit edilmiştir. Bunun sebebinin yüksek lisanstan sonra akademik kariyerine devam etmek istenmemesi, bazı üniversitelerde doktora ve sanatta yeterlik programlarının olmaması ya da yeni açılıyor olmasından kaynaklandığı söylenebilir. Lisansüstü tezlerin üniversitelere göre dağılımına bakıldığında sırasıyla en çok Gazi Üniversitesi, İstanbul Üniversitesi, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, Anadolu Üniversitesi kapsamında gerçekleştirildiği tespit edilmiştir. Bunun sebebinin bu üniversitelerin diğer üniversitelere nazaran daha köklü olmasından kaynaklandığı söylenebilir. Lisansüstü tezler, konularına göre tetkik edildiğinde en fazla müzik üzerine tez yazıldığı tespit edilmiştir. Sonrasında ise eğitim ve öğretim, güzel sanatlar konularında tez yazıldığı belirlenmiştir. Araştırma yöntemlerinden de sıralı olarak en çok betimsel araştırma yöntemi ve tarihsel araştırma yöntemi kullanıldığı tespit edilmiştir. Yapılan araştırma da doktora seviyesinde çalışmaların az sayıda olduğu gözlemlenmiştir. Viyola ve kontrbas-kontrabas alanından yazılan lisansüstü tezlerin keman ve viyolonsel alanına göre daha az olduğu, yaylı çalgılar alanında yazılan lisansüstü tezlerin geneline bakıldığında ise doktora ve sanatta yeterlik seviyelerinde yazılan lisansüstü tezlerin yüksek lisans seviyesine göre daha az olduğu gözlemlenmiştir.

Öneriler;

Yıllara göre bakıldığında yaylı çalgılar alanında yazılan tezlerin sayısının sürekli arttığı görülmektedir. Bu artışın geneline bakıldığında en fazla keman alanında daha sonra da viyolonsel alanında olduğu görülmektedir. Viyola ve kontrbas-kontrabas alanında da artış sağlanabilmesi için çalışmalar yapılması isteklendirilmelidir.

Türlerine göre bakıldığında yaylı çalgılar alanında yazılan tezlerin en fazla yüksek lisans seviyesinde olduğu görülmektedir. Öğrencilerin yüksek lisans seviyesinden itibaren akademik kariyerlerine devam etmeleri için doktora ve sanatta yeterlik seviyelerinde çalışma yapmaları isteklendirilmelidir.

Konularına göre bakıldığında yaylı çalgılar alanında yazılan tezlerin en fazla müzik ve eğitim ve öğretim konularında tez yazıldığı görülmektedir. Diğer konularda da tez yazımının arttırılması ve konularda çeşitlilik sağlanması yönünde çalışmalar yapılması teşvik edilmelidir.

Araştırma yaklaşımlarına göre bakıldığında yaylı çalgılar alanında yazılan tezlerin en fazla nicel araştırma yaklaşımının olduğu görülmektedir. Yapılacak çalışmalarda diğer araştırma

yaklaşımlarının da kullanılması ve çeşitlendirilmesi yönünde çalışmalar yapılması teşvik edilmelidir.

Alan çalgıları viyola ve kontrbas-kontrabas olan öğrencilerin alanlarında lisansüstü eğitime devam etmeleri ve bu doğrultuda tez çalışmalarına ağırlık vermeleri yönünde çalışmalar yapılması düşünülebilir. Yaylı çalgılar ile ilgili yapılan bu çalışma farklı çalgılar içinde yapılması düşünülebilir. Bu konuyla ilgili yapılan diğer yayınların (makale, bildiri ve kitap) taranması da düşünülebilir.

KAYNAKÇA

- Arıca, E. (2017). Türkiye’de keman pedagojisi alanında hazırlanan lisansüstü tezler üzerine bir inceleme. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 32(2), 327-342.
- Bali, Ö. (2019). Üflemeli çalgılar içerikli lisansüstü tezlerin incelenmesi (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Kırıkkale Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kırıkkale.
- Birel, A. S., & Qader, H. M. (2017). Türkiye’de kontrbas konusunda yazılmış lisansüstü tezler üzerine durum tespiti. Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 14(1), 1416-1439.
- Birgül, Y., & Nacakcı, Z. (2019). Güzel sanatlar lisesi viyola eğitiminde kullanılan repertuvara yönelik öğrenci görüşleri. Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 9(22), 413-427.
- Çeşit, C. (2015). Türkiye’de viyola üzerine yapılan lisansüstü tezlerin incelenmesi. The Journal of Academic Social Science Studies, 38, 445-462.
- Demirbatır, R. E. (2001). Yaylı çalgılar yüksek lisans, doktora ve sanatta yeterlik tez bibliyografyası. Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 14(1), 143-150.
- Güner, S. U. (2019). Ülkemizde keman ve keman eğitimi alanlarında yapılan lisansüstü tezlerin incelenmesi (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sivas.
- Orhan, Ş. (2012). Türkiye’de viyolonsel alanında yapılmış yüksek lisans, doktora ve sanatta yeterlilik tezleri. Kastamonu Eğitim Dergisi, 20(2), 701-716.
- Öz, N. B. (2001). İnsanın kültürel gelişiminde müzik eğitiminin önemi. Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 14(1), 101-106.
- Sonsel, Ö. B. (2018). Türkiye’de viyola alanında yazılmış lisansüstü tezlerin incelenmesi. Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 47, 340-359.
- Tarama modelleri. (2019) <https://slideplayer.biz.tr/slide/15542187/> (3) adresinden 20 Aralık 2020 tarihinde erişilmiştir.
- Tebiş, C., & Okay, H. H. (2013). Türkiye’de müzik sanatı ve eğitiminde keman ve viyola konulu lisansüstü tezlerin konu ve yöntem olarak incelenmesi. International Journal of New Trends in Arts, Sports & Science Education (IJTASE), 2(2), 2146-9466.
- Türk Dil Kurumu [TDK] (2021). Türkçe sözlük. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları
- Uçan, A. (2005). Müzik eğitimi temel kavramlar-ilkeler-yaklaşımlar ve Türkiye’deki durum. (3. bs.). Ankara: Evrensel Müzikevi.

- Varış, Y. A. (2012). Türkiye’de viyola üzerine yazılmış lisansüstü tezlerin analizi. *The Journal of Academic Social Science Studies* 5(8), 1247-1260.
- Yayla, F. (1999). Eğitim fakültesi müzik eğitimi ana çalgı viyola eğitiminde kullanılan metotların incelenmesi (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Pamukkale Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Denizli.